Яка користь Україні від змін відносин з Газпромом?

Стокгольмський арбітраж і закупки газу в ЄС - це не лише про "контракт" і "цифри", а у першу чергу - про добробут кожної української родини. На основі даних показуємо, як зміни у відносинах з Газпромом вплинули на економіку України і національне багатство.

1) Яким є загальний фінансовий ефект від змін відносин з Газпромом?

$ 115,6 млрд - це еквівалентно 3/4 результату роботи української економіки за рік*

Ця сума складається з:

$ 109,7 млрд - отриманий результат від арбітражу і організації закупівель газу з Європи станом на кінець 2019 року

$ 5,9 млрд - приведена мінімальна гарантована цінність нового транзитного контракту станом на кінець 2019 року

* - 75% від номінального ВВП за 2019 рік

2) Що могла втратити Україна в 2014-2019 роках без цих змін?

$ 81,8 млрд - це еквівалентно майже половині (47%) доходів держави або 1/4 грошових доходів кожної української родини

Якщо рахувати без відсотків (тобто якби ми одразу з 2014 року платили Газпрому за виставленими рахунками), то з суми 109.7 млрд дол.США треба вирахувати 27.9 млрд дол.США (відсотки), що складає 81.8 млрд дол.США

Держава була би вимушена покривати ці витрати за рахунок:

- зниження зарплат
- зниження пенсій
- підвищення податків

Це означало би зниження доходів кожного українського домогосподарства

Ця сума також більша ніж подвійний розміру сумарних витрат з державного бюджету на оборону, освіту, медицину та охорону навколишнього середовища за 2014-2019 роки

3) У контракті 2009 року на купівлю газу не було закладено справжні європейські принципи ціноутворення. Що ми вже втратили через це:

$ 28,9 млрд - різниця між фактичною вартістю російського газу і вартістю на основі цін альтернативних газу енергоносіїв

Якби цей контракт базувався на справжній європейській моделі ціноутворення (на основі цін альтернативних газу енергоносіїв), ми би не втратили ці гроші.

У разі застосування цього принципу економіка України кожного року в 2009-2015 роках приносила би результат на 2,9% більший за фактичний.

Джерела:
- Ціна за принципом нетбек визначається як ціна газу на найближчому великому ліквідному хабі (для України це німецький хаб NCG) мінус вартість транспортування газу від східного кордону України до німецького хаба NCG і мінус маржа оптового постачальника;
- Ціна на основі «моделі Грьонінгена»: основні принципи моделі Грьонінгена описані в пунктах 7-20 Окремого рішення Стокгольмського Арбітражу по справі щодо контракту на купівлю-продаж газу.
- Дані щодо ВВП, доходів і витрат Державного бюджету, доходів домогосподарств: Державна казначейська служба України, Державна служба статистики України
- Для розрахунку були використані внутрішні дані НАК «Нафтогаз України», оцінки та розрахунки проводилися командою НАК «Нафтогаз України», відповідальною за Стокгольмський Арбітраж

01.04.2014 01.04.2015 01.04.2016 01.04.2017 01.04.2018 01.04.2019 31.12.2019

	Рядок/Формула	Кві-Гру'2014	2015	2016	2017	2018	2019	Січ'2020	2020-2024
A. Наскільні більше Нафтогаз мав би платити Газпрому у порівнянні з доходами від транзиту за умови виконання вимог Газпрому (з квітня 2014 року)									
Обсяг транзиту[1], млрд куб.м	[1]=[20]-[26]	38,7	57,8	74,0	84,8	79,9	82,3	-	
Середня ставка транзиту, дол.США/тис.куб.м на 100 км	[2]	3,27	2,88	2,51	2,61	2,77	2,85	-	
Залишок по авансу за транзит на 01/04/2014. млрд дол.США	[3]	1,25							
Платежі за транзит, млрд дол.США	*[4]*	*0,30*	*1,45*	*2,11*	*2,50*	*2,48*	*2,72*	*0,25*	
Обсяг імпорту газу з РФ. млрд куб.м	[5]=[23]-[26]	13,2	15,4	8,2	8,7	7,0	7,3	-	
Середня ціна російського газу. дол.США/тис.куб.м	[6]	491	356	189	229	296	321	-	
Платіж за газ, поставлений Газпромом в листопаді-грудні 2013[2], млрд дол.США	[7]	1,49							
Платіж за газ, поставлений Газпромом в лютому-березні 2014[2], млрд дол.США	[8]	0,80							
Платежі за російський газ без урахування "бери або плати", млрд дол.США	*[9]=[5]x[6]+[7]+[8]*	*8,77*	*5,48*	*1,54*	*1,99*	*2,08*	*2,35*	*0*	
Платіж за зобов'язанням по "бери або плати" за 2012 рік за фактично виставленим Газпромом рахунком[3]. млрд дол.США	[10]	7,99							
Платіж за зобов'язанням по "бери або плати" за 2013 рік за фактично виставленим Газпромом рахунком, млрд дол.США	[11]	11,39							
Мінімальні обсяги поставки по "бери або плати". млрд куб.м	[12]	41,6	41,6	41,6	41,6	41,6	41,6	0	
Невиконані зобов'язання по "бери або плати". млрд куб.м	[13]=[12]-[5][4]	22,3	26,2	33,4	32,9	34,6	34,3	0	
Платіж за зобов'язанням по "бери або плати" за 2014-2019 (здійснення платежу в січні року, наступного за роком поставки), млрд дол.США	[14]=[13]x[6][5]		9,41	9,34	6,32	7,53	10,26	10,99	
Платежі за російський газ з урахуванням "бери або плати", млрд дол.США	*[15]=[9]+[10]+[11]+[14]*	*28,15*	*14,89*	*10,88*	*8,31*	*9,60*	*12,61*	*10,99*	
Вартість газу з Європи в січні 2020 року, млрд дол.США	[16]=[27]							*0,07*	
Різниця між платежами за транзит і платежами за газ без урахування "бери або плати", млрд дол.США	[17]=[4]-[9]-[16]	-8,47	-4,03	0,56	0,51	0,41	0,37	0,19	
Різниця між платежами за транзит і платежами за газ з урахуванням "бери або плати", млрд дол.США	[18]=[4]-[15]-[16]	-27,85	-13,44	-8,78	-5,81	-7,12	-9,89	-10,80	
Різниця між платежами за транзит і платежами за газ з урахуванням "бери або плати" накопичувальним підсумком, млрд дол.США	[19]=Σ[18]	**-27,85**	**-41,29**	**-50,06**	**-55,88**	**-63,00**	**-72,89**	**-83,69**	
B. Наскільні менше Нафтогаз фактично платив за імпортний газ у порівнянні з доходами від транзиту (з квітня 2014 року)									
Фактичний обсяг транзиту, млрд куб.м	[20]	43,6	67,1	82,2	93,5	86,8	89,6	-	
Середня ставка транзиту, дол.США/тис.куб.м на 100 км	[21]	2,79	2,71	2,50	2,61	2,70	2,62	-	
Платежі за транзит газу. млрд дол.США	*[22]*	*0,25*	*1,63*	*2,29*	*2,77*	*2,67*	*2,70*	*0,24*	
Обсяг імпорту газу з РФ, млрд куб.м	[23]	8,3	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Середня фактична ціна російського газу (з урахуванням тимчасової ціни за "зимовими пакетами"), дол.США/тис.куб.м	[24]	276	273	-	-	-	-	-	
Фактичні платежі за російський газ (з урахуванням платежів за "зимовими пакетами"). млрд дол.США	*[25]*	*4,41*	*1,35*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	
Обсяг імпорту газу з ЄС, млрд куб.м	[26]	4,9	9,2	8,2	8,7	7,0	7,3	0,3	
Середня ціна газу з ЄС, дол.США/тис.куб.м	[27]	356	280	201	230	304	191	230	
Вартість газу з Європи, млрд дол.США	[28]=[26]x[27]	1,73	2,59	1,64	2,00	2,13	1,40	0,07	
Платіж на виконання рішення арбітражу за транзитним контрактом, млрд дол.США	[29]						2,92		
Різниця між платежами за транзит і платежами за газ, млрд дол.США	[30]=[22]+[29]-[25]-[28]	-5,90	-2,30	0,65	0,77	0,54	4,22	0,17	
Різниця між платежами за транзит і платежами за газ накопичувальним підсумком. млрд дол.США	[31]= Σ[30]	**-5,90**	**-8,20**	**-7,55**	**-6,77**	**-6,24**	**-2,02**	**-1,85**	
C. Зекономлені Нафтогазом кошти за рахунок змін відносин з Газпромом і налагодження реверсу з ЄС									
Різниця між сценаріями А і Б, млрд дол.США	[32]=[30]-[18]	21,95	11,14	9,43	6,59	7,66	14,11	10,97	
Різниця між сценаріями А і Б накопичувальним підсумком, млрд дол.США	[33]= Σ[32]	**21,95**	**33,09**	**42,52**	**49,10**	**56,76**	**70,87**	**81,84**	
Ставка за прострочення платежу по контрактах з Газпромом, % за день	[34]	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	
Кількість днів з моменту виникнення різниці[4] до кінця 2019 року, млрд дол.США	[35]	2 100	1 735	1 369	1 004	639	274	0	
Приведена вартість різниці між сценаріями станом на кінець 2019 року[4], млрд дол.США	[36]=[32]x[1]x[2]x[35]/365/100/100	35,78	16,94	13,30	8,57	9,13	15,03	10,97	
Приведена вартість різниці накопичувальним підсумком, млрд дол.США	[37]= Σ[36]	35,78	52,71	66,01	74,59	83,71	98,74	**109,71**	
Різниця між сценаріями А (без урахування "бери або плати") і Б. млрд дол.США	[38]=[30]-[17]	2,57	1,73	0,09	0,27	0,13	3,85	-0,02	
Різниця між сценаріями А (без урахування "бери або плати") і Б накопичувальним підсумком. млрд дол.США	[39]= Σ[38]	2,57	4,30	4,39	4,66	4,79	8,64	8,62	

Рядок/Формула	D. Мінімальна гарантована цінність нового транзитного контракту		
[40]	Очікувана виручка за новим транзитним контрактом з Газпромом, млрд дол.США	7,15	
[41]	Ставка дисконтування, % річних в дол США	9%	
[42]	Приведена мінімальна гарантована цінність транзитного контракту станом на кінець 2019 року[5], млрд дол.США	5,94	
[43]=[33]+[40]	Всього номінальний фінансовий ефект за 2014-2024 роки без відсотків, млрд дол.США		**88,99**
[44]=[37]+[42]	Сума загального фінансового ефекту, приведена станом на кінець 2019 року, млрд дол.США		**115,65**

	Рядок/Формула	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Всього за 2009-2015
E. Ціни на імпортний газ за різними підходами									
Оригінальна ціна за контрактом з Газпромом, дол.США/тис.куб.м	[45]	233	339	409	524	497	488	344	-
Фактична ціна поставленого Газпромом газу (з урахуванням знижок і тимчасових цін за "зимовим пакетом"), дол.США/тис.куб.м	[46]	233	257	309	424	397	273	273	-
Ціна, яку вимагав Газпром, дол.США/тис.куб.м	[47]	233	257	309	424	397	397	344	-
Переглянута ціна за рішенням арбітражу, дол.США/тис.куб.м	[48]	233	257	309	424	397	338	269	-
Ціна за принципом "нетбек", дол.США/тис.куб.м	[49]	151	159	232	238	260	261	188	-
Ціна на основі "моделі Грьонінгена", дол.США/тис.куб.м	[50]	121	126	146	143	137	118	98	-
Обсяг імпорту газу з РФ, млрд куб.м	[51]	26,8	36,5	40,0	24,9	12,9	14,4	6,1	161,6
Різниця між вартістю газу за ціною, яку вимагав Газпром, і переглянутою ціною, млрд дол.США (без урахування відсотків)	[52]=[51]x[(47)-(48)]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,5	1,3
F. Незворотні втрати через незастосування європейських принципів в контракті на купівлю газу									
Різниця між вартістю газу за ціною "нетбек" і переглянутою ціною, млрд дол.США	[53]=[51]x[(49)-(48)]	-2,2	-3,5	-3,1	-4,6	-1,8	-1,1	-0,5	-16,9
Різниця між вартістю газу за ціною на основі "моделі Гронінгена" і переглянутою ціною, млрд дол.США	[54]=[51]x[(50)-(48)]	-3,0	-4,8	-6,5	-7,0	-3,4	-3,2	-1,1	**-28,9**

Примітки:
[1] - обсяг транзиту при сценарії А є меншими за фактичні, оскільки Нафтогаз купував би газ у Газпрому, а не в ЄС - це призвело би до зменшення загального попиту на газ в ЄС та, відповідно, до зменшення обсягів транзиту через Україну
[2] - з урахуванням відсотків за прострочення платежу станом на квітень 2014 року.
[3] - розрахунок враховує обсяги газу, імпортовані з РФ в січні-березні 2014 року (6,05 млрд куб.м) за ціною 268,5 дол.США/тис.куб.м
[4] - Оскільки значний платіж по "бери або плати" за сценарієм А здійснювався би на початку кожного року, для дисконтування було прийнято, що "середній момент виникнення різниці" - це початок другого кварталу кожного року.
[5] - Сума виручки за 2020-2024 роки приводилися на кінець 2019 року шляхом дисконтування. Мінімальна гарантована цінність нового транзитного контракту практично дорівнює мінімальній гарантованій сумі виручки за цією угодою, оскільки маржинальні витрати оператора ГТС у порівнянні зі сценарієм нульового транзиту є несуттєвими: сумарний обсяг споживання паливного газу при транзиті 30-40 млрд куб.м/рік майже дорівнює обсягу споживання паливного газу при нульовому сценарії транзита.

	USD bn	Kai-Гру'2014	2015	2016	2017	2018	2019
Volumes		4,9	9,2	8,2	8,7	7,0	7,3
Rus price		491	356	189	229	296	321
EU price		356	280	201	230	304	191
Diff		135	76	-12	-1	-8	130
Value	2	659	707	-98	-9	-54	952
Transit revenues - rus scenario	11,81						
Transit revenues - EU scenario	12,55						
How much more we receweived for transit	0,74						
Total	2,90						
Additional transit revenues	12,87						